

Sygn. akt I ACa 505/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Piotr Wójtowicz
Sędziowie :	SA Lucyna Świdorska-Pilis (spr.) SO del. Ewa Solecka
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2015 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W.

przeciwko M. T. i (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 20 lutego 2014 r., sygn. akt II C 617/13,

1) oddala apelację;

2) zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powódki 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Ewa Solecka	SSA Piotr Wójtowicz	SSA Lucyna Świdorska-Pilis
----------------------	---------------------	----------------------------

I ACa 505/15

UZASADNIENIE

Powód (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty reprezentowany przez Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych (...) SA w W. domagał się wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym na podstawie załączonego do nakazu weksla i

orzeczenia w tymże nakazie, że (...) sp. z o.o. w W. i M. T. mają zapłacić solidarnie na rzecz powoda kwotę 100 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 sierpnia 2009 r. oraz kwotę 4 878,70 zł tytułem zwrotu kosztu postępowania.

W uzasadnieniu powód wskazywał, że w dniu 27 października 2004r. pomiędzy poprzednim wierzycielem – (...) S.A. a (...) Sp. z o.o. w D. zawarta została umowa kredytu nr (...). Postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2005r. Sąd Rejonowy w K. wykreślił z rejestru przedsiębiorców firmę (...) Sp. z o.o. i wpisał (...) Sp. z o.o. w D.. Jako zabezpieczenie wykonania umowy pozwana wystawiła w dniu 28 marca 2008 r. weksel in blanco, poręczony przez M. T.. Warunki wypełnienia weksla określała podpisana w imieniu pozwanej spółki przez prezesa jej zarządu deklaracja wekslowa z dnia 28 marca 2008r. oraz deklaracja wekslowa podpisana przez poręczyciela wekslowego również datowana na 28 marca 2008r. W deklaracji wekslowej, pozwana zgodziła się na wypełnienie weksla przez poprzedniego wierzyciela ((...) S.A.) na sumę odpowiadającą jej zadłużeniu wobec banku wraz z odsetkami, prowizją oraz kosztami w razie niedotrzymania terminów spłaty wynikających z umowy kredytowej z dnia 27 października 2004r. Pozwany, w podpisanej przez siebie deklaracji wekslowej oświadczył o poręczeniu weksla własnego in blanco za zobowiązania wystawcy i wyraził zgodę na treść deklaracji wystawcy weksla. Wobec braku płatności, poprzedni wierzyciel wypełnił weksel in blanco na kwotę 2.723.233,01 zł. Poprzedni wierzyciel indosował na rzecz powoda weksel wystawiony przez pozwaną i poręczony przez pozwanego. Indos na wekslu opatrzony jest datą 27 stycznia 2012 r. Powód w niniejszej sprawie dochodzi jedynie części sumy wekslowej wskazanej na wekslu, tj. kwoty 100 000 zł.

W dniu 10 czerwca 2013r. Sąd Okręgowy w L., w sprawie I Nc 184/13 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym orzekł, że pozwani (...) sp. z o.o. w W. i M. T. powinni solidarnie w terminie 14 dni od doręczenia nakazu, zapłacić powodowi (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W., kwotę 100.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 22 sierpnia 2009r. do dnia zapłaty oraz kwotę 4.878,70 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Pozwani w przepisany terminie wnieśli zarzuty od powyższego nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości i domagając się jego uchylenia i oddalenia powództwa w całości. Pozwani wnieśli również o zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów postępowania.

W zarzutach pozwani zgłosili zarzut przedawnienia roszczenia, wskazując, że wierzytelność z tytułu udzielonego kredytu przedawniła się z dniem 28 kwietnia 2012 r. Ponadto pozwani zakwestionowali fakt nabycia wierzytelności przez powoda od (...) SA, gdyż dołączona do pozwu umowa przelewu wierzytelności nie może stanowić dowodu w sprawie. Ponadto pozwani zgłosili zarzut spełnienia świadczenia podając, że powód w niniejszym postępowaniu dochodzi jedynie części wierzytelności w kwocie 100 000 zł, a pozwani jeszcze przed przelewem wierzytelności w dniu 3 grudnia 2009 r. wpłacili na rachunek bankowy poprzedniego wierzyciela kwotę 100 000 zł. Pozwani zarzucili również, że w ich ocenie weksel został wypełniony niezgodnie z treścią deklaracji wekslowej - fakt wysłania przez (...) S.A. do pozwanego informacji o wypełnieniu weksla, nie oznacza, że w rzeczywistości został on wypełniony w tym czasie. W dniu 13 sierpnia 2012r. powód poinformował pozwanego o wypełnieniu weksla, który zabezpieczał wierzytelność z tytułu kredytu bankowego. Podana w tym piśmie kwota oraz data płatności nie zgadzają się z danymi zawartymi na wekslu. Zdaniem pozwanych informowanie o wypełnieniu już wypełnionego weksla nie było postępowaniem zgodnym z logiką, a konsekwencją tego pozostawać powinien wniosek, że w rzeczywistości weksel nie został wypełniony przez (...) S.A. we wskazanym przez bank terminie. Nie został także wypełniony przez powoda w określonym przez niego okresie. Musiał zatem weksel zostać wypełniony w późniejszym czasie, prawdopodobnie po stwierdzeniu upływu terminu przedawnienia. W konsekwencji, zdaniem pozwanych, oparcie powództwa o weksel wypełniony po upływie terminu przedawnienia roszczenia, było niedopuszczalne. Pozwani podali również, że poza wpłatami pieniężnymi pierwotny wierzyciel został zaspokojony poprzez nabycie wierzytelności przysługujących (...) sp. zo.o. oraz poprzez przejęcie na własność składników majątku pozwanej spółki.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach utrzymał w mocy w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 10 czerwca 2013r. wydany przez Sąd Okręgowy w L. w sprawie o sygn. akt I Nc 184/13.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 27 października 2004 r. (...) SA w W. zawarła z (...) Sp. zo.o. w D. umowę kredytu nr (...) w walucie polskiej w rachunku bieżącym (...). Na podstawie tej umowy (...) S.A. udzieliła pozwanej

kredytu w walucie polskiej, odnawialnego w ramach limitu kredytowego w kwocie 250.000 zł. Umowa ta została zawarta na czas określony od 27 października 2004r. do 26 października 2005 r. Powyższa umowa była przedłużana kolejnymi aneksami nr (...) z dnia 16.09.23005 r., nr (...) z dnia 26.10.2005 r., nr (...) z dnia 7.11.2005 r., nr (...) z dnia 4.05.2006 r., nr (...) z dnia 25.10.2006 r., nr (...) z dnia 29.03.2007 r., nr (...) z dnia 28.03.2008 r. i nr (...) z dnia 27.03.2009 r. Aneksem nr (...) do umowy podwyższona została również kwota kredytu odnawialnego w ramach limitu kredytowego do 2 500 000 zł. Postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2005r. Sąd Rejonowy w K. wykreślił z rejestru przedsiębiorców firmę (...) Sp. z o.o. i wpisał (...) Sp. z o.o. w D.. Ponadto zmianie uległa siedziba pozwanej spółki i w dacie wystawienia przez nią weksła, tj. w dniu 28 marca 2008r. mieściła się w W.. Powyższe zmiany dotyczące firmy, jak i siedziby pozwanej spółki zostały uwzględnione w kolejnych aneksach do umowy kredytu z dnia 27 października 2004 r. Jako zabezpieczenie wykonania umowy pozwana wystawiła w dniu 28 marca 2008 r. weksel in blanco, poręczony przez M. T.. Warunki wypełnienia weksła określała podpisana w imieniu pozwanej spółki przez prezesa jej zarządu deklaracja wekslowa z dnia 28 marca 2008r. oraz deklaracja wekslowa podpisana przez poręczyciela wekslowego również datowana na 28 marca 2008r. W deklaracji wekslowej, pozwana zgodziła się na wypełnienie weksła przez poprzedniego wierzyciela ((...) S.A.) na sumę odpowiadającą jej zadłużeniu wobec banku wraz z odsetkami, prowizją oraz kosztami w razie niedotrzymania terminów spłaty wynikających z umowy kredytowej z dnia 27 października 2004r. Pozwany, w podpisanej przez siebie deklaracji wekslowej oświadczył o poręczeniu weksła własnego in blanco za zobowiązania wystawcy i wyraził zgodę na treść deklaracji wystawcy weksła. Wobec braku płatności, (...) SA wypełnił weksel in blanco na kwotę 2 723 233,01 zł z terminem płatności na dzień 21 sierpnia 2009 r. O uzupełnieniu weksła wierzyciel poinformował pozwanych pismem z dnia 11 sierpnia 2009 r., w którym to piśmie jednocześnie wezwał ich do zapłaty sumy wekslowej. W dniu 26 sierpnia 2009 r. (...) SA wystawił przeciwko pozwany bankowy tytuł egzekucyjny, który zaopatrzone został w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego dla (...) W. z dnia 7 września 2009r., sygn. akt I Co 1269/09. Na podstawie powyższego tytułu wykonawczego prowadzona była egzekucja komornicza w sprawie toczącej się pod sygn. Km 1694/09. Postępowanie egzekucyjne zostało umorzone postanowieniem z dnia 9 grudnia 2010 r. wobec bezskuteczności egzekucji. W dniu 3 grudnia 2009 r. pozwana spółka uiściła na rzecz (...) S.A. kwotę 100 000 zł tytułem spłaty części zadłużenia z tytułu kredytu. (...) S.A. indosował na rzecz (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego weksel wystawiony przez pozwaną spółkę i poręczony przez pozwanego M. T.. Indos na wekslu opatrzony jest datą 27 stycznia 2012r. Pismem z dnia 13 sierpnia 2012 r. powód poinformował pozwanych, że w dniu 13 sierpnia 2012 r. uzupełnił weksel in blanco, wpisując sumę wekslową w kwocie 4 235 978,69 zł z terminem płatności 27 sierpnia 2012 r. W piśmie z dnia 4 września 2012 r. powód podał, że w powyższym wezwaniu na skutek oczywistej omyłki pisarskiej wskazana została nieprawidłowa kwota do zapłaty. W związku z powyższym ponownie pismem z dnia 4 września 2012 r. powód wezwał pozwanych do zapłaty sumy wekslowej 2 723 233,01 zł. W dniu 20 sierpnia 2012 r. powód wystąpił do Sądu Rejonowego dla (...) W. w W. z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej skierowanym przeciwko pozwanej spółce. W tym samym dniu do Sądu Rejonowego w C. skierowany został przez powoda wniosek o zawezwanie do próby ugodowej pozwanego M. T.. Do zawarcia ugody w obu przypadkach nie doszło.

W ocenie Sądu pierwszej instancji zarzuty pozwanych, że strona powodowa nie wykazała, aby nabyła wierzytelność od (...) S.A. w W. pozostają bez znaczenia dla oceny skuteczności nabycia wierzytelności przez powoda. Podstawę dochłodzonego roszczenia stanowi weksel, z którego treści w sposób jednoznaczny wynika, że w dniu 27 stycznia 2012 r. nastąpił indos na rzecz powoda, z którego to indosu wynikają prawa powoda do dochodzenia należności objętej żądaniem pozwu. Strona pozwana nie złożyła żadnych zarzutów dotyczących nieważności indosu. Wobec skonstruowania podstawy żądania pozwu w oparciu o zobowiązanie wekslowe, brak było obowiązku powoda do udowodnienia okoliczności przelewu wierzytelności wynikającej z umowy kredytu odnawialnego, gdyż skuteczność tego przelewu nie ma znaczenia dla oceny uprawnienia powoda do dochodzenia roszczenia wynikającego ze zobowiązania wekslowego.

W ocenie Sądu pierwszej instancji niesłuszne były zarzuty odnośnie tego, że weksel został uzupełniony niezgodnie z deklaracją wekslową, to jest po upływie terminu przedawnienia roszczenia. Weksel uzupełniony został przez remitenta jeszcze przed dokonaniem indosu, to jest w dniu 11 sierpnia 2009 r., co wynika z treści pisma (...) SA z dnia 11 sierpnia 2009 r. Strona powodowa wyjaśniła, że pismo z dnia 13 sierpnia 2012r., na które powołali się pozwani ze

wskazaną sumą wekslową 4 235 978,69 zł zawierało omyłkę i w związku z powyższym powód ponownie pismem z dnia 4 września 2012 r. wystosował wezwanie do pozwanych ze wskazaniem prawidłowych danych. Sąd dał wiarę powyższym twierdzeniom powoda, albowiem w treści weksła wskazana jest jako suma wekslowa kwota 2 723 233,01 zł i jako termin płatności dzień 21 sierpnia 2009 r., które są zgodne z treścią wezwania do zapłaty wystosowanego w dniu 11 sierpnia 2009 r. przez (...) SA do pozwanych.

W sytuacji, gdy przenoszony w drodze indosu weksel został wcześniej uzupełniony, nabywca uzyskuje pełnię praw wynikających z treści weksła, choćby nawet nie posiadał ich zbywca weksła. Wystawca weksła nie może powoływać się na to, że weksel został uzupełniony w sposób sprzeczny z zawartym porozumieniem wobec osób trzecich, które weksel nabyły już po jego wypełnieniu i nie znały treści porozumienia, nie wiedziały że weksel wypełniono niezgodnie z zawartym porozumieniem ani też nie mogły się o tym dowiedzieć mimo dołożenia należytej staranności. W celu ochrony dobrej wiary posiadacza weksła ustawodawca ustanowił w art. 10 prawa wekslowego ograniczenia dla dłużnika w postaci braku możliwości podnoszenia zarzutu wypełnienia weksła niezgodnie z porozumieniem, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Ciężar udowodnienia przesłanek zastosowania zarówno art. 10 prawa wekslowego, jak i art. 17 prawa wekslowego obarcza dłużnika wekslowego. Prawo wekslowe nie zawiera definicji pojęcia dobrej wiary, złej wiary i rażącego niedbalstwa, są to bowiem pojęcia prawa cywilnego. W rozumieniu art. 10 prawa wekslowego w dobrej wierze jest ten, kto nie wiedział o nieprawidłowym wypełnieniu weksła, a dobra wiara istnieć musi w chwili nabycia weksła. Zgodnie z art. 7 kc jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, domniemywa się istnienie dobrej wiary. Ciężar dowodu, co do złej wiary lub rażącego niedbalstwa nabywcy weksła, spoczywa na dłużniku, który taki zarzut podnosi. Z obowiązku tego pozwani nie wywiązali się. Strona pozwana nie podniosła zarzutu, aby powód nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa, bądź też nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika wekslowego, tym samym w niniejszej sprawie w całej rozciągłości znajdują zastosowanie ograniczenia w możliwości powoływania zarzutów przez dłużnika wynikające z powołanych wyżej przepisów art.10 i art.17 Prawa wekslowego.

Zarzut zaspokojenia pierwotnego wierzyciela (...) SA przez pozwaną spółkę poprzez nabycie przez (...) SA wierzytelności przysługujących pozwanej spółce oraz poprzez przejęcie na własność przez pierwotnego wierzyciela składników majątkowych pozwanej spółki jako zarzut oparty na stosunku osobistym z pierwotnym wierzycielem nie podlega merytorycznemu badaniu zgodnie z dyspozycją art.17 Prawa wekslowego. Bezzasadny jest również zarzut spełnienia świadczenia dochodzonego w niniejszej sprawie z uzasadnieniem, iż pozwani jeszcze przed wytoczeniem powództwa zapłacili na rzecz pierwotnego wierzyciela kwotę 100 000 zł, której powód domaga się w niniejszej sprawie. Weksel wypełniony został na sumę wekslową 2 723 233,01 zł i taka jest wartość zobowiązania wekslowego pozwanych. W niniejszej sprawie powód dochodzi spełnienia jedynie części tego roszczenia. Zapłata przez pozwanych kwoty 100 000 zł nie oznacza, że pozwani spełnili roszczenie wynikające z weksła.

Za bezzasadny uznał Sąd zarzut, że wierzytelność z tytułu udzielonego kredytu uległa przedawnieniu z dniem 28 kwietnia 2012 r. W dniu 26 sierpnia 2009 r. (...) SA wystawił przeciwko pozwany bankowy tytuł egzekucyjny, który zaopatrzony został w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego dla (...) W. z dnia 7 września 2009 r., sygn. akt I Co 1269/09. Na podstawie powyższego tytułu wykonawczego prowadzone było postępowanie egzekucyjne, które zostało umorzone postanowieniem z dnia 9 grudnia 2010r. Tym samym w świetle art.124 § 2 kc termin przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem zaczął biec na nowo od dnia 10 grudnia 2010 r., a zatem przedawnienie nastąpić mogłoby dopiero z dniem 11 grudnia 2013 r. W tym kontekście bezzasadny był też zarzut uzupełnienia weksła po upływie terminu przedawnienia zobowiązania, które zabezpieczał weksel. Zarówno data ustalonego przez Sąd uzupełnienia weksła, tj. 11 sierpnia 2009 r., jak nawet data 13 sierpnia 2012 r., wskazywana przez pozwanych jako data uzupełnienia weksła przez powoda, są datami wcześniejszymi w stosunku do terminu przedawnienia roszczenia określonego na dzień 11 grudnia 2013 r.

Przepisy prawa wekslowego zawierają szczególną regulację, co do przedawnienia roszczeń przeciwko wystawcy oraz poręczycielowi wekslowemu. Termin przedawnienia roszczenia wynosi 3 lata od daty płatności weksła. Z treści weksła wynika, że termin płatności weksła ustalony został na dzień 21 sierpnia 2009 r. - tym samym roszczenie przedawniłoby się w dniu 21 sierpnia 2012 r., jednakże w dniu 20 sierpnia 2012 r. powód złożył przeciwko pozwany wnioski o

zawezwanie do próby ugodowej, która to czynność, zgodnie z art.123 § 1 kc, spowodowała, że termin przedawnienia roszczenia został przerwany i przedawnienie nastąpi w dniu 20 sierpnia 2015 r.

Od powyższego rozstrzygnięcia apelację złożyli pozwani, wnosząc o jego zmianę poprzez uchylenie w całości nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 10 czerwca 2013 r. wydanego przez Sąd Okręgowy w L. w sprawie o sygn. akt I Nc 184/13 i oddalenie powództwa w całości. Nadto pozwani wnosili o zasądzenie kosztów procesu za obie instancje. Jako żądanie alternatywne zgłoszony został wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Skarżący zarzucali:

1. mające wpływ na wynik sprawy naruszenie przepisów prawa procesowego, a to:

- art. 233 kpc poprzez brak starannego rozważenia zebranego materiału dowodowego oraz przekroczenie przez Sąd pierwszej instancji granic swobodnej oceny dowodów polegające na:

- przyjęciu, że pozwani nie zgłosili i nie wykazali aby powód działał w złej wierze, dopuścił się rażącego niedbalstwa lub działał na szkodę pozwanych mimo zgłoszenia takiego zarzutu oraz pomimo, że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że działaniom powoda można przypisać wszystkie trzy wymienione cechy,

- przyjęciu, że weksel został wypełniony przez (...) SA w 2009 r. pomimo, że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że został on wypełniony przez powoda w 2012 r.;

- przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów polegające na przyjęciu, iż całość oświadczenia powoda z dnia 13 sierpnia 2012 r. została złożona w wyniku pomyłki, mimo że powód stwierdził, że pomyłka polegała jedynie na podaniu błędnej wysokości kwoty;

- przyjęciu, że wierzytelność wekslowa została w sposób skuteczny przeniesiona na powoda mimo istnienia przeciwnego oświadczenia (...) SA, które zawarte zostało w umowie przelewu wierzytelności;

- pominięciu faktu zapłaty dochodzonej pozwem kwoty;

- przyjęciu, że dochodzona wierzytelność nie jest przedawniona co było konsekwencją przyjęcia, że weksel wypełniono w 2009 r. mimo, że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że został on wypełniony w 2012 r.;

- art. 328 § 2 kpc - poprzez nieprawidłowe sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku polegające na braku odniesienia się do sprzeczności w zgromadzonym materiale dowodowym, w szczególności sprzeczności pomiędzy oświadczeniem (...) SA a oświadczeniem powoda dotyczącym tego kto wypełnił weksel;

- art. 227 kpc poprzez brak przeprowadzenia dowodu z dokumentów złożonych przez pozwanych na okoliczności mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy dotyczące spełnienia świadczenia na rzecz pierwotnego wierzyciela;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 10 w zw. z art. 17 ustawy Prawo wekslowe poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie, że powód nie nabył weksla w złej wierze albo przy jego nabyciu nie dopuścił się rażącego niedbalstwa oraz, że nie działał świadomie na szkodę pozwanego podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie wynika, że weksel nie został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslowy, a nadto pozwany spełnił świadczenie wynikające z weksla.

W apelacji nadto zgłoszone zostały wnioski o:

1) zawiadomienie, na podstawie art. 84 § 1 kpc, (...) SA o toczącym się procesie i wezwanie jej do wzięcia w nim udziału.

2) przedstawienie, na podstawie art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania prawnego co do zgodności z Konstytucją art. 10 i 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe - w zakresie w jakim nie pozwala on zgłaszać dłużnikowi wekslowemu zarzutów wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem oraz zarzutów opartych na stosunku podstawowym w sytuacji, gdy pierwotny wierzyciel działał w złej wierze, a posiadacz weksla nabył wierzycelność w dobrej wierze,

3) zawieszenie, na podstawie art. 84 § 1 kpc niniejszego postępowania do czasu udzielenia przez Trybunał Konstytucyjny odpowiedzi prawnej na sformułowane w poprzednim punkcie pytanie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji ustalił prawidłowy stan faktyczny, który Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za własny.

Zarzuty apelacji odnoszące się do naruszenia art. 233 kpc de facto dotyczą nienależytej subsumcji, a zatem prawidłowości zastosowania prawa materialnego, co zostanie omówione poniżej.

Jedyny zarzut dotyczący ustaleń faktycznych odnosił się do przyjęcia przez Sąd pierwszej instancji, tego że weksel został wypełniony przez (...) SA w 2009 r. W tym jednak zakresie ustalenia Sądu są w pełni prawidłowe. Jak słusznie wskazuje ten Sąd, na to że weksel uzupełniony został przez remitenta jeszcze przed dokonaniem indosom, to jest w dniu 11 sierpnia 2009 r., wskazuje treść treści pisma (...) SA z dnia 11 sierpnia 2009 r. Strona pozwana kwestionowała datę uzupełnienia weksla, podnosząc, że pismem z dnia 13 sierpnia 2012 r. powód wystosował do pozwanych wezwanie, z którego wynikało, że to powód uzupełnił weksel na sumę wekslową 4 235 978,69 zł z terminem płatności na dzień 27 sierpnia 2012 r., co w ocenie pozwanych wskazywało, że powód nabył weksel nie uzupełniony. Jednakże strona powodowa w piśmie procesowym z dnia 27 listopada 2013 r. wyjaśniła, że pismo z dnia 13 sierpnia 2012 r. zawierało omyłkę i w związku z powyższym powód ponownie pismem z dnia 4 września 2012 r. wystosował wezwanie do pozwanych ze wskazaniem prawidłowych danych. Tym twierdzeniom należało dać wiarę, albowiem w treści weksla wskazana jest jako suma wekslowa kwota 2 723 233,01 zł (a nie 4 235 978,69 zł) i jako termin płatności dzień 21 sierpnia 2009 r., czyli dane zgodne z treścią wezwania do zapłaty, wystosowanego w dniu 11 sierpnia 2009 r. przez (...) SA. Gdyby - jak twierdziła strona pozwana - powód nabył weksel w drodze indosu jeszcze przed jego uzupełnieniem, to wówczas w treści weksla po jego uzupełnieniu przez powoda powinny znaleźć się inne dane. Tymczasem suma wekslowa i termin płatności są zgodne z treścią wezwania do wykupu weksla wystosowanego przez remitenta. Z treści tego wezwania wynika, że weksel zgodnie z art. 38 prawa wekslowego (Dz. U. z 1936, Nr 37, poz. 282 ze zm. Dalej: prawo wekslowe) znajdował się w siedzibie Oddziału (...) SA w K. do 25 sierpnia 2009 r., tym samym pozwani mogli zapoznać się z jego treścią. Podnoszony ciężar wykazania prawdziwości zarzutu wypełnienia weksla przez powoda, a nie remitenta, obciążał pozwanych, jednakże pozwani powyższemu obowiązkowi nie sprostali.

Pozostałe okoliczności stanu faktycznego sprawy były niesporne, wynikające ze złożonej dokumentacji, której żadna ze stron nie podważała.

Całkowicie niezasadny jest zarzut naruszenia art. 328§2 kpc. Przede wszystkim wymaga podkreślenia, że naruszenie przepisu art. 328 § 2 kpc o tyle tylko może stanowić przyczynę wzruszenia orzeczenia, o ile uniemożliwia dokonanie w toku instancji kontroli należytego zastosowania prawa materialnego i procesowego. Jedynie bowiem w takim wypadku uchybienie art. 328 § 2 kpc może być uznane za mogące mieć wpływ na wynik sprawy. Brak jakiegokolwiek uzasadnienia podniesionego przez pozwaną w tym zakresie zarzutu nie pozwala sądzić o takich przyczynach jego sformułowania. Skarżący ograniczyli się wyłącznie do postawienia zarzutu, jakoby w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku brak było „odniesienia się do sprzeczności w zgromadzonym materiale dowodowym, w szczególności sprzeczności pomiędzy oświadczeniem (...) SA a oświadczeniem powoda dotyczącym tego kto wypełnił weksel” – co jest nieprawdą, bowiem ten element w pisemnych motywach orzeczenia Sądu pierwszej instancji został zawarty i

wyjaśniony w sposób umożliwiający kontrolę zaskarżonego wyroku. Wbrew zarzutom skarżącej motywy zaskarżonego wyroku czynią zadość wymogom formalnym, o których mowa w art. 328 § 2 kpc, ze swojej strony Sąd Apelacyjny podaje, że uzasadnienie sporządzone zostało w sposób wyjątkowo staranny, wyczerpujący, rzeczowy i konkretny, w szczególności zaś motywy rozstrzygnięcia zostały wyłożone w sposób nie pozostawiający żadnych wątpliwości co do przesłanek, jakimi kierował się Sąd przy ferowaniu wyroku. Odmienną zupełnie kwestią jest, że strona pozwana nie akceptuje merytorycznej zawartości motywów, w żadnym jednak wypadku nie oznacza to ich formalnej wadliwości. Wymaga bowiem podkreślenia, że art. 328 § 2 kpc określa jedynie wymagania konstrukcyjne uzasadnienia orzeczenia – a zatem nie stanowi właściwej płaszczyzny do krytyki trafności przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku ustaleń faktycznych, ani ich oceny prawnej.

Niezasadny jest zarzut naruszenia art. 227 kpc poprzez brak przeprowadzenia dowodu z dokumentów złożonych przez pozwanych na okoliczności dotyczące spełnienia świadczenia na rzecz pierwotnego wierzyciela. Dowody te były irrelevantne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Jak słusznie podał Sąd pierwszej instancji wierzytelność wekslowa jest niezależna od pozawekslowych stosunków łączących dłużnika wekslowego z poprzednikami posiadaczami weksla i oderwana jest od swej podstawy prawnej (causa), która nie jest wyrażona w wekslu. Tym samym zarzut zaspokojenia pierwotnego wierzyciela (...) SA przez pozwaną spółkę poprzez nabycie przez (...) SA wierzytelności przysługujących pozwanej spółce oraz poprzez przejęcie na własność przez pierwotnego wierzyciela składników majątkowych pozwanej spółki, jako zarzut oparty na stosunku osobistym z pierwotnym wierzycielem, nie podlega merytorycznemu badaniu zgodnie z dyspozycją art. 17 prawa wekslowego. W związku z powyższym w pełni prawidłowo wszystkie wnioski dowodowe pozwanego dotyczące wykazania powyższych okoliczności zostały przez Sąd pierwszej instancji oddalone.

W tym miejscu należy też odnieść się do zarzutu naruszenia art. 233 kpc poprzez „pominięcie faktu zapłaty dochodzonej pozwem kwoty”. Powielić tu należałoby powyższe rozważania odnośnie irrelevantności tej kwestii w świetle oparcia roszczenia na wekslu, nadto - jak słusznie wskazał Sąd pierwszej instancji - weksel wypełniony został na sumę wekslową 2 723 233,01 zł i taka jest wartość zobowiązania wekslowego pozwanych. W niniejszej zaś sprawie zaś powód dochodzi spełnienia jedynie części tego roszczenia. Niesporna zapłata zatem przez pozwanych kwoty 100 000 zł na rzecz (...) SA nie oznacza, że pozwani spełnili roszczenie wynikające z weksla. To, że pozwani zapłacili akurat taką samą kwotę jakiej domaga się obecnie powód (zastrzegając, że żąda jedynie części sumy wekslowej wskazanej na wekslu) absolutnie nie oznacza, że dochodzona niniejszym pozwem kwota została uiszczona i to na rzecz powoda.

Jeśli chodzi o zarzuty naruszenia prawa materialnego to w apelacji postawiony został jedynie zarzut naruszenia art. 10 w zw. z art. 17 prawa wekslowego, jednakże w zarzutach dotyczących naruszenia art. 233 kpc de facto przedstawione zostały zarzuty, które prawidłowo należałoby zakwalifikować jako odnoszące się do naruszenia prawa materialnego. Nadto, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, prawidłowość zastosowania prawa materialnego obowiązany jest kontrolować sąd odwoławczy z urzędu.

Jak już zostało wyżej podniesione uzasadnienie wyroku Sądu pierwszej instancji – zarówno w części, w której ten Sąd odnosił się do wskazania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia jak i w części dotyczącej wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, sporządzone zostało bardzo starannie i prawidłowo. Argumentacja Sądu została w pełni zaakceptowana przez Sąd Apelacyjny, wobec czego nie ma potrzeby jej powielania.

W szczególności zasadne jest stanowisko, że w sytuacji gdy powód roszczenie swe wywodzi z weksla, brak jest podstaw dla badania prawidłowości cesji wierzytelności. Podstawę dochodzonego roszczenia stanowi weksel, z którego treści w sposób jednoznaczny wynika, że w dniu 27 stycznia 2012 r. nastąpił indos na rzecz powoda, z którego to indosu wynikają prawa powoda do dochodzenia należności objętej żądaniem pozwu. Strona pozwana nie złożyła żadnych zarzutów dotyczących nieważności indosu. Wobec skonstruowania podstawy żądania pozwu w oparciu o zobowiązanie wekslowe, brak było obowiązku powoda do udowadniania okoliczności przelewu wierzytelności wynikającej z umowy kredytu odnawialnego, gdyż skuteczność tego przelewu nie ma znaczenia dla oceny uprawnienia powoda do dochodzenia roszczenia wynikającego ze zobowiązania wekslowego.

Możliwość powoływania się obok zarzutów formalnych dotyczących treści weksla, na zarzuty osobiste wynikające ze stosunku podstawowego będącego przyczyną prawną zobowiązania wekslowego, dotyczy zasadniczo jedynie sporu pomiędzy wystawcą weksla własnego in blanco a remitentem. Natomiast w wypadku sporu pomiędzy posiadaczem weksla nie będącym remitentem a wystawcą weksla własnego mają zastosowanie ograniczenia wynikające z art. 10 i art. 17 Prawa wekslowego, które służą zagwarantowaniu pewności obrotu wekslowego i aktualizują się w chwili przeniesienia weksla na zasadach prawa wekslowego. W pełni prawidłowo przyjął też Sąd pierwszej instancji, że zgodnie z regulacją art. 6 kc to na pozwanych ciążył obowiązek udowodnienia okoliczności wymienionych w art. 10 prawa wekslowego i art. 17 prawa wekslowego, a pozwani nie podnosili nawet zarzutu, aby powód nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa, bądź też nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika wekslowego, tym samym w niniejszej sprawie w całej rozciągłości znajdują zastosowanie ograniczenia w możliwości powoływania zarzutów przez dłużnika wynikające z powołanych wyżej przepisów art.10 i art.17 prawa wekslowego. Tym samym całkowicie gołosłowne są twierdzenia apelacji jakoby ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynikało, że działaniom powoda można przypisać to, że działał w złej wierze, dopuścił się rażącego niedbalstwa lub działał na szkodę pozwanych mimo zgłoszenia takiego zarzutu.

W pełni prawidłowo ocenił Sąd zgłoszony przez pozwanych zarzut przedawnienia roszczenia, a to zarówno pod kątem wypełnienia weksla w okresie nieprzedawnionym, jak i przedawnienia samego roszczenia wekslowego. Zasadnie zastosowany został art. 124 kc, stanowiący o przerwie w biegu przedawnienia. Owe rozważania Sąd Apelacyjny w całości podziela.

W apelacji zawarty został wniosek o przedstawienie, na podstawie art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania prawnego co do zgodności z Konstytucją art. 10 i 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe – „w zakresie w jakim nie pozwala on zgłaszać dłużnikowi wekslowemu zarzutów wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem oraz zarzutów opartych na stosunku podstawowym w sytuacji, gdy pierwotny wierzyciel działał w złej wierze, a posiadacz weksla nabył wierzytelność w dobrej wierze”.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że skarżący popadają tu w wewnętrzną sprzeczność z jednej strony kwestionując rozważania Sądu odnośnie niewykazania przesłanek z art. 10 i 17 Prawa wekslowego, a z drugiej strony zarzucając niekonstytucyjność owych norm. Oceniając zasadność zgłoszenia wniosku zapytania wskazać należy:

Art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.1997.78.483) oraz korelujący z nim zapis art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 roku o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zm.) stanowią, iż każdy sąd może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem. Jeszcze gwoili porządku wskazać należy, iż do kompetencji Trybunału Konstytucyjnego należy badanie zgodności przepisów prawa wydawanych przez centralne organy państwowe z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi i ustawami (art. 188 pkt. 3 Konstytucji i art. 2 pkt. 3 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym). Oczywiście rzeczą jest to, iż sądy obowiązane są stosować ustawy oraz wydane na ich podstawie akty prawne niższego rzędu bez konieczności każdorazowego badania i uzasadniania w motywach orzeczeń ich zgodności z Konstytucją. Ocena konstytucyjności przepisu prawnego lub normy prawnej nie jest dopuszczalna, jeśli sądowi nie jest ona potrzebna do rozstrzygnięcia sprawy, a próba podważenia wiążącej wykładni miałyby na celu w takiej sytuacji naruszenie ładu prawnego.

Z art. 178 Konstytucji wyraźnie wynika, że sędziowie podlegają również Konstytucji, to zaś oznacza, iż w razie rozpoznawania konkretnej sprawy, szczególnie wtedy, gdy strona podnosi istnienie niezgodności pomiędzy przepisem, a Konstytucją, sąd rozpoznający sprawę ma obowiązek zbadać, czy wskazany przepis jest zgodny z Konstytucją. Na potrzebę takiego badania zwracał wielokrotnie uwagę Sąd Najwyższy (por. postanowienia z dnia 22 sierpnia 2000 r., III CZ 78/00 i z dnia 30 stycznia 2001 r., I CZ 123/00 oraz wyroki z dnia 29 maja 2001 r., I CKN 1151/00, z dnia 7 listopada 2003 r., I CK 246/02, z dnia 7 stycznia 2004 r., III CK 186/02, z dnia 23 stycznia 2003 r., III RN 26/02 i z dnia 11 marca 2004 r., II UK 276/03). Jeżeli, w ocenie sądu, nie ma podstaw do twierdzenia, że

dany przepis jest niezgodny z Konstytucją, sąd stosuje go i wydaje na jego podstawie orzeczenie. Stanowisko sądu podlega kontroli instancyjnej na zasadach i w trybie określonych w przepisach kodeksu postępowania cywilnego. Sąd, szczególnie w sytuacji, w której strona wskazuje argumenty świadczące w jej przekonaniu o niezgodności przepisu ustawy z Konstytucją, nie tylko nie może oprzeć wyroku na kwestionowanym przepisie i w ten sposób milcząco przyjąć, że jest on zgodny z Konstytucją, lecz powinien uzasadnić swój pogląd, postępując zgodnie w wymogami określonymi w art. 328 § 2 kpc. Jeżeli sąd ma jednak wątpliwości, czy określony przepis jest zgodny z Konstytucją, a od odpowiedzi na to pytanie zależy rozstrzygnięcie sprawy, może, zgodnie z art. 193 Konstytucji, przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu stosowne pytanie prawne.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny nie powziął wątpliwości co do konstytucyjności art. 10 i 17 prawa wekslowego. Zgodnie z treścią owych norm „Jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa” (art. 10 prawa wekslowego) i „Osoby, przeciw którym dochodzi się praw z weksłu, nie mogą wobec posiadacza zasłaniać się zarzutami, opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz, nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika” (art. 17 Prawa wekslowego).

Skarżący w swej apelacji powoływali się na naruszenie „podstawowych zasad zawartych w Konstytucji”, w szczególności art. 21 ust 1 w związku z art. 64 i 31 ust 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Przepisy art. 21 ust 1 i art. 64 Konstytucji odnoszą się do prawa własności, nie mają zatem zastosowania w stosunkach wynikających z prawa wekslowego (art. 21 ust. 1 : Rzeczpospolita Polska chroni własność i prawo dziedziczenia, natomiast art. 64 stanowi, że każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia, własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej, własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności.) Art. 31 ust 3 Konstytucji stanowi, że ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw. Strona pozwana nie przedstawiła żadnych przekonujących argumentów świadczących o tym, że inkryminowane normy stanowią ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw. Cytowane normy funkcjonują w obrocie prawnym bez mała od 80 lat, i stanowią z jednej strony realizację zasady abstrakcyjności roszczenia wekslowego, a z drugiej strony mają na celu ochronę praw wystawcy weksla wobec osób działających w złej wierze.

Z powyższych względów również wnioszek o zawieszenie postępowania na podstawie art. 84 § 1 kpc do czasu udzielenia przez Trybunał Konstytucyjny odpowiedzi prawnej nie zasługiwał na uwzględnienie.

W apelacji zawarty został też wniosek o zawiadomienie o toczącym się postępowaniu - na podstawie art. 84 § 1 kpc - (...) SA i wezwanie jej do wzięcia w nim udziału. Zgodnie z treścią art. 84. § 1 kpc strona, której w razie niekorzystnego dla niej rozstrzygnięcia przysługiwałoby roszczenie względem osoby trzeciej albo przeciwko której osoba trzecia mogłaby wystąpić z roszczeniem, może zawiadomić taką osobę o toczącym się procesie i wezwać ją do wzięcia w nim udziału. W okolicznościach sprawy w ocenie Sądu Apelacyjnego pozwanym nie przysługuje roszczenie względem (...) SA, stąd też brak było podstaw ku zawiadamianiu o toczącym się procesie (...) SA w W..

Z przedstawionych względów na podstawie art. 385 kpc orzeczono jak w sentencji.

Orzeczenie Sądu Apelacyjnego w przedmiocie kosztów procesu za instancję odwoławczą uzasadniają normy art. 108§1 kpc, art. 98 kpc oraz § 6 pkt. 6 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490).

SSO Ewa Solecka SSA Piotr Wójtowicz SSA Lucyna Świdarska-Pilis